

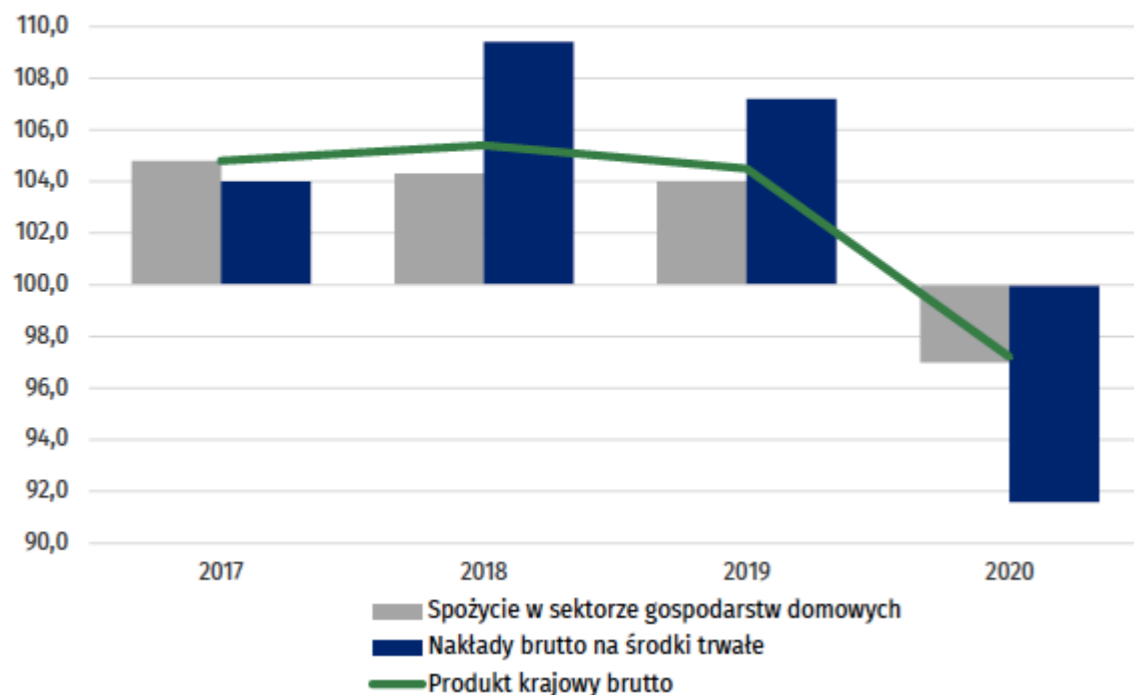

Finansowanie ochrony zdrowia w Polsce w latach 2021-2023

Analiza przygotowana przez Public Policy

- Kryzys gospodarczy spowodowany epidemią COVID-19 znacząco odbił się na sytuacji finansowej Narodowego Funduszu Zdrowia** oraz systemie finansowania świadczeń zdrowotnych w Polsce. Według danych publikowanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych wartość składek przekazanych do NFZ była znacząco niższa niż w prognozie przychodów Narodowego Funduszu Zdrowia na lata 2021-2023.
- Zapewnienie ciągłości finansowania świadczeń opieki zdrowotnej, podmiotów je świadczących oraz zadań związanych z przeciwdziałaniem epidemii wymagało wprowadzenia zaproponowanych przez rząd nadzwyczajnych rozwiązań, w tym:**
 - kompensację wartości umorzonych składek w ramach tzw. tarcz antykryzysowych;
 - wprowadzenia możliwości zmian planu finansowego NFZ bez zasięgania opinii sejmowych Komisji Zdrowia oraz Finansów Publicznych;
 - zapewnienie dodatkowego źródła finansowania ochrony zdrowia z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19, pozyskującego środki z emisji obligacji Banku Gospodarstwa Krajowego;
 - wprowadzenie możliwości finansowanie niektórych zadań bezpośrednio z funduszu zapasowego Narodowego Funduszu Zdrowia. Rząd w ostatnich miesiącach dokonał istotnych zmian w systemie finansowania świadczeń opieki zdrowotnej.
- Uchwalona ustawa budżetowa na 2021 r. oraz zatwierdzony plan finansowy Narodowego Funduszu Zdrowia gwarantują realizację założeń ustawy „6 proc. PKB na zdrowie” w tym roku.** Niemniej, wskutek kilku decyzji, w tym uchwalenia ustawy o Funduszu Medycznym, mniej środków ze wzrostu nakładów na ochronę zdrowia trafia do NFZ. **Z 8,9 mld zł, założonych w formie dotacji, do Funduszu trafiła kwota ponad trzykrotnie mniejsza - 2,46 mld zł.**
- Finansowanie systemu ochrony zdrowia zależy w znacznym stopniu od sytuacji na rynku pracy. Z powodu interwencji państwa oraz uzależnienia części pomocy od utrzymania miejsc pracy, **wskaźnik bezrobocia w Polsce należy do najniższych wśród państw członkowskich Unii Europejskiej, jednak sytuacja może ulec zmianie w kolejnych miesiącach.**
- Z powodu metodologii zawartej w ustawie „6 proc. PKB na zdrowie”, **skutki recesji (-2,8% PKB) w 2020 r. dla finansowania ochrony zdrowia w największym stopniu ujawnią się w 2022 r., zmuszając instytucje publiczne do wdrażania zasadniczych zmian w organizacji systemu.**

Wykres 1. Dynamika realna produktu krajowego brutto
(analogiczny okres roku poprzedniego = 100)

Źródło: Główny Urząd Statystyczny.

Według wstępnego szacunku Głównego Urzędu Statystycznego, **dynamika PKB w Polsce spadła o 2,8% w 2020 r.** Jest to pierwszy rok z recesją od trzydziestu lat, jednak to jeden z najniższych wskaźników wśród państw członkowskich Unii Europejskiej.

Bezrobotni w tys.	Stopa bezrobocia w %
1046,4	6,2

Dane GUS wskazują także, że **stopa bezrobocia w Polsce pozostaje na poziomie 6,2%** - to również jeden z najlepszych wyników w UE, jednak zapewne związany z daleko idącymi interwencjami państwa w okresie pandemii.

Źródło: Główny Urząd Statystyczny.

Prognoza przychodów Narodowego Funduszu Zdrowia

	2020	2021	2022	2023
Przychody netto ze składek na ubezpieczenie zdrowotne - ZUS (tys. zł)	87 554 831	92 008 653	96 606 299	101 038 452
Przychody netto ze składek na ubezpieczenie zdrowotne - KRUS (tys. zł)	3 335 166	3 518 653	3 536 699	3 530 958

Źródło: prognoza przychodów Narodowego Funduszu Zdrowia na lata 2021-2023.

				Zakładane	Zrealizowane	
Minimalne nakłady publiczne na ochronę zdrowia, zgodnie z ustawą „6% PKB na zdrowie” (w tys. zł)	2021	120 500 000	Wysokość dotacji z budżetu państwa do NFZ wskutek ustawy „6% PKB na zdrowie (w tys. zł)	2021	8 884 952	2 456 557
	2022	124 000 000		2022	9 240 193	
	2023	136 600 000		2023	18 966 679	Zrealizowana dotacja z budżetu do NFZ w 2020 r.

Źródło: Ministerstwo Zdrowia.

Źródło: prognoza przychodów Narodowego Funduszu Zdrowia na lata 2021-2023.

Pomimo dynamicznego wzrostu wydatków publicznych na ochronę zdrowia w 2021 r., wynikających z ustawy „6 proc. PKB na zdrowie” - o 13,7 mld zł - jedynie 2,5 mld zł trafi do Narodowego Funduszu Zdrowia. To ponad 3,5x mniej niż zakładano w prognozie przychodów Funduszu. **Pomimo wzrostu nakładów publicznych na ochronę zdrowia, tylko niewielka część trafia do NFZ.** Każdy złoty wydany z budżetu państwa na cele wskazane poniżej obniża wartość dotacji do Narodowego Funduszu Zdrowia (proporcjonalne wielkości kół).

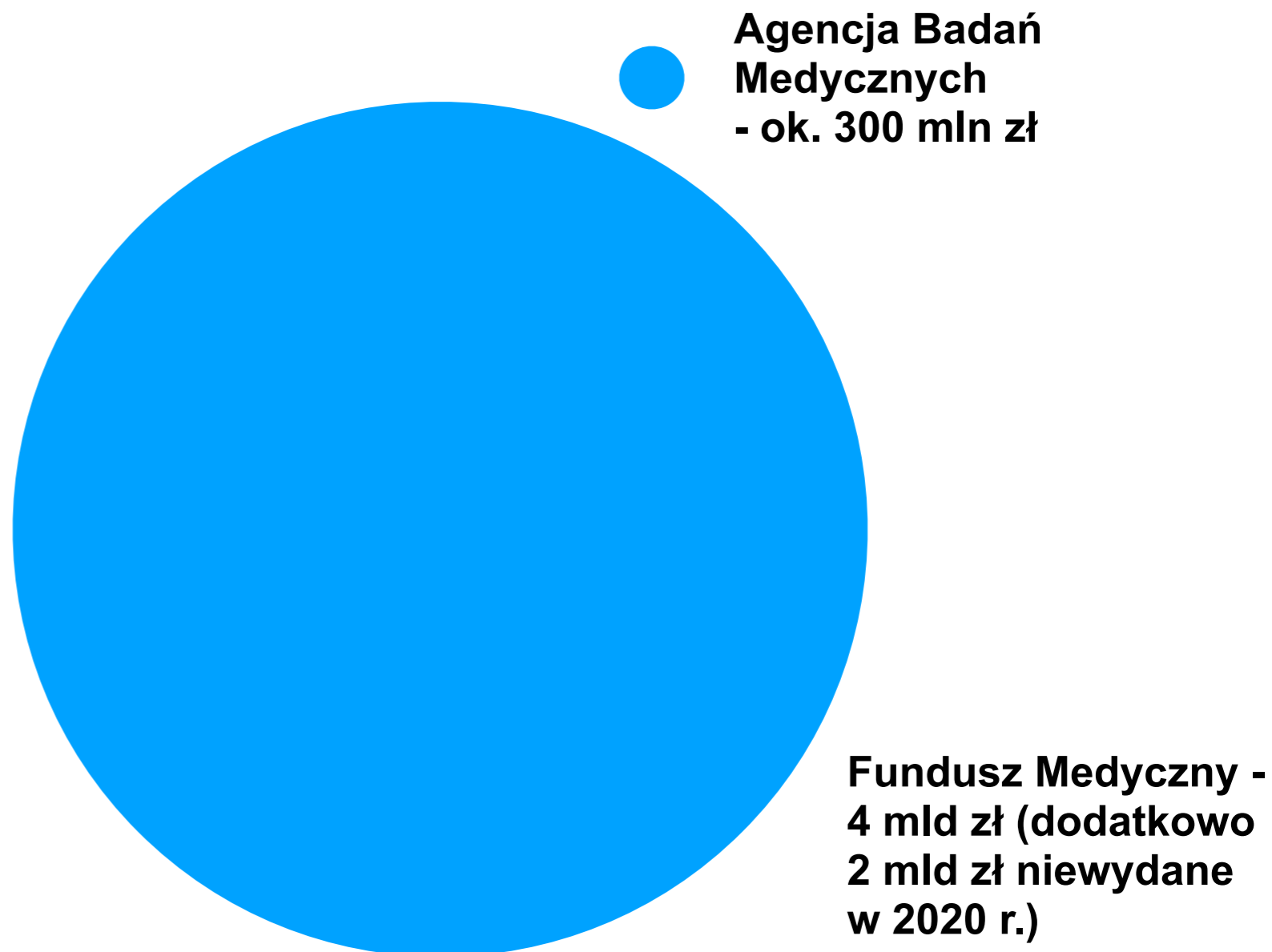
Minimalne nakłady publiczne na ochronę zdrowia w 2021 r. - 120,5 mld zł

Budżet państwa, w tym Fundusz Medyczny - 20,2 mld zł

Dotacja z budżetu państwa - 2,5 mld zł

Wydatki NFZ ujęte w planie finansowym, z wyłączeniem środków z budżetu państwa

**-
97,8 mld zł**

Finansowanie ochrony zdrowia w latach 2021-2023

	2021	2022	2023
Wskaźnik nakładów wg ustawy „6% PKB na zdrowie” (t-2)	5,3%	5,55%	5,80%
Wskaźnik nakładów wg PKB w danym roku (t0)	5,08%	4,75%	4,71%
Nakłady w danym roku (w mld zł)	120,5	124,0	136,6
Koszty NFZ z wyłączeniem dotacji z budżetu państwa (w mld zł)	97,8	100,5	104,5
Wydatki publiczne na ochronę zdrowia poza NFZ - budżet państwa (w mld zł)	22,7	23,5	32,1
Udział kosztów poza NFZ w wydatkach publicznych na ochronę zdrowia	18,8%	19,0%	24,5%
Przychody NFZ ze składek jako %PKB	3,99%	3,93%	3,89%

1. Pomimo wzrostu nakładów publicznych na ochronę zdrowia w rozumieniu ustawy „6% PKB na zdrowie”, **relacja wydatków na ten cel w stosunku do PKB z danego będzie spadać w latach 2021-2023 z poziomu 5,08% do 4,71%**.
2. Metodologia wyliczania odsetka PKB przeznaczanego na zdrowie (t-2) sprawia, że **gwarantowany wzrost nakładów publicznych na ochronę zdrowia w 2022 r. będzie czterokrotnie niższy niż rok wcześniej**.
3. **Przy braku zmiany w systemie składkowym ilość środków z budżetu państwa przeznaczanych na ochronę zdrowia w latach 2020-2023 wzrośnie trzykrotnie**.
4. Obecnie funkcjonujący **system składkowy zapewnia wpływy do budżetu NFZ na poziomie 3,89%-3,99% w kolejnych latach**. Wszelki wzrost wydatków publicznych ponad ten cel musi zostać pokryty z innych źródeł, w tym z budżetu państwa.

2011

2016

2021

Przychody NFZ z ZUS
(w tys. zł)

54 900 086

65 844 312

89 701 772

Przychody NFZ z KRUS
(w tys. zł)

3 119 768

3 428 979

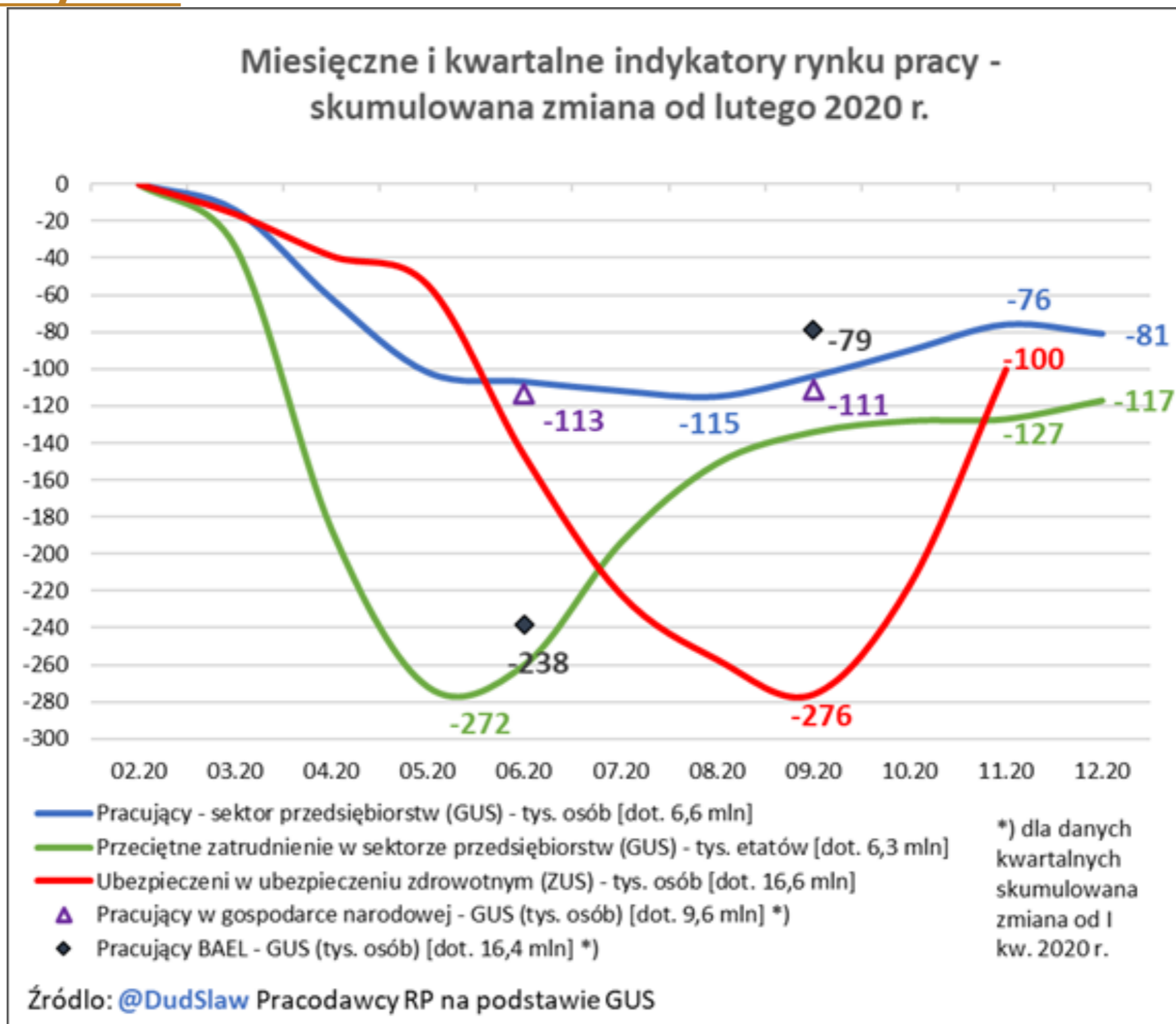
3 689 711

Stosunek przychodów
z KRUS do przychodów
z ZUS

5,68%

5,21%

4,02%

Przychody NFZ a wysokość składki zdrowotnej

Poziom składki zdrowotnej

9,00% (bez zmian)

9,25%

9,50%

Dodatkowy roczny wzrost
przychodów NFZ (w tys. zł)

0

2 667 000

5 532 000

Obniżka miesięcznego
wynagrodzenia pracownika
przy płacy minimalnej (bez
zmiany odpisu od podatku)

0 zł

6 zł

12 zł

Obniżka miesięcznego
wynagrodzenia pracownika
przy płacy średniej (bez
zmiany odpisu od podatku)

0 zł

12 zł

24 zł

1. **Nagle ograniczenie dynamiki wzrostu wydatków publicznych na ochronę zdrowia w 2022 r.** sprawi, że instytucje publiczne będą poszukiwać rozwiązań ograniczających negatywne skutki tej sytuacji.
2. W ostatnich latach **doszło do zwiększenia wydatków budżetu państwa na ochronę zdrowia, które w związku z przepisami ustawy „6% PKB na zdrowie” de facto obniżają wartość dotacji do Narodowego Funduszu Zdrowia**, które mogłyby zostać wykorzystane na zwiększenie dostępności świadczeń opieki zdrowotnej i/lub poprawy ich wyceny.
3. Pomimo wzrostu wydatków publicznych, liczonych jako odsetek PKB wg metodologii wskazanej w ustawie „6% PKB na zdrowie”, **wartość PKB przeznaczanego na ten cel w danym roku będzie maleć w latach 2022-2023.**
4. **Aktualnie obowiązujący system składkowy pozwala na uzyskanie przychodów przez Narodowy Fundusz Zdrowia na poziomie 3,8%-4,0% PKB.** Bez jego zmiany w kolejnych latach ciężar finansowania systemu ochrony zdrowia w coraz większym stopniu będzie spoczywał na budżecie państwa.
5. **Udział składek na ubezpieczenie zdrowotne przez ubezpieczonych w KRUS w przychodach od 2011 r. spadł o ponad 30%.**
6. Pomimo relatywnie dobrej sytuacji na rynku pracy **spada liczba osób pracujących na podstawie umowy o pracę.** Rośnie liczba jednoosobowych działalności gospodarczych, których właściciele odprowadzają składki na ubezpieczenie zdrowotne, niezależnie od uzyskiwanego dochodu.
7. **Zwiększenie składki zdrowotnej o 0,25% w 2021 r. pozwoli na zwiększenie przychodów NFZ o 2,66 mld zł.** Skutek tej zmiany dla pracownika z płacą minimalną to 6 zł miesięcznie, ze średnią - 12 zł miesięcznie. Ograniczenie tych skutków może nastąpić wskutek jednoczesnego zwiększenia możliwości odpisu składki zdrowotnej od podatku (obecnie 7,75%).

Public Policy

Wojciech Wiśniewski

Prezes Zarządu Public Policy Sp. Z o.o.

t: +48 793 554 411

m: wojciech.wisniewski@publicpolicy.pl